

Lanthemmets betydelse.

Alma Stenholm.

III

Lanthushållets arbeten äro mångahanda och skiftande, men kunna alla hänföras till endera av två stora grupper: de nyskapande och de, som gå ut på att hålla hemmet i stånd. Till de förstnämnda höra matlagning, bakning, trädgårdsskötsel, höns- och smådjurskötsel, sömnad och vävning, de alltså, som giva en färdig produkt som lön för mödan. De övriga arbetena giva visserligen inte några produkter i utbyte, men äro i sin tur alldeles nödvändiga för trevnaden i hemmet. Hit höra diskning, städning tvätt, vatten och vedbärning m. m. När husmodern av en eller annan anledning saknas en dag, ser man bäst, vad just dessa senare arbeten betyda, och att de fastän till synes ofruktbara eller improduktiva, i själva verket böra räknas till de produktiva. En hemkvinnas arbetsdag blir intressant och givande i den mån den kan ägnas åt nyskapande arbeten, och hon för de övriga arbeten har sådana hjälpmedel eller hjälp, att den tid, som måste användas till dem, blir så kort som möjligt. Om dagens timmar på grund av okunighet och obekväma arbetsförhållanden i stor utsträckning måste ägnas åt disk, tvätt, skurning, vattenbärning m. m. säger det sig självt, att tiden till annat arbete måste bli mindre. I stor utsträckning missbrukas på detta sätt kvinnors arbetskraft i hemmen, utan att man betänker, att ett sådant ödslande i kraft inte bara innebär en förlust för den enskilde utan också är nationalekonomisk förlust.

Den rytm i arbetet både ute och inne, som följer med livet på en gård, bidrager i hög grad till att göra det mera levande och rikt. Med årstidens växlingar följa olika sysslor, som alla känna till.

Årets högtider och de med dem sammanhängande festerna spelade i forna tider en mycket större roll än nu. Många äro de faktorer, som samverkat till de förändringar, som skett. Även om vi inte vare sig önska eller tro

der den fram under de enklaste förhållanden, sedan dagens jäkt stannat av. Om bättre abetsförhållanden kunde betyda en avlastning för husmodern av en del onödigt tungt arbete, så skulle hon ju därmed kunna få tid över inte bara för sig själv utan också till att på detta sätt göra hemmet till en efterlängtat och trivsamt plats i helg och söcken. På föräldrarnas insats beror i hög grad vilken anda, som blir rådande i hemmet, hurudana minnen barnen taga med sig därifrån ut i livet, och vad det i kulturellt och moraliskt avseende kan komma att betyda inte bara för de enskilda familjemedlemmarna utan också för den omgivande bygden.

Landsbygdens kvinnor borde också få någon tid över till att delta i olika kurser och föreningsarbeten. Det räcker inte med att bara gå hemma och sträva dag ut och dag in. Vi människor måste komma ut bland vänner och bekanta och genom samvaron vidga vår blick och få nya impulser till framåtskridande i vårt arbete. Då vaknar också intresset för hembygden och för vad där händer och sker. Det är inte bara männen, som här ha en uppgift att fylla. Genom kvinnorna kunna värdefulla insatser göras till bygdens fromma, också de se som sin plikt att hjälpa till på dess utveckling och framåtskridande på olika områden.

Lanthemmen utgöra en mycket stor del av alla hem i vårt land. Ju flera av dessa hem, som kunna räknas till de goda hemmen, desto större tillgång för vårt land är det i materiellt och kulturellt avseende. "Goda hem är landets lycka", säger ett gammalt ordspråk. Goda hem blir det först,

Viktor Pöhl's

och

Alma Stenholm's

vigsel förrättas i Vormsö kyrka

d. 2 juni kl. 3 e. m.

Gratulationer mottagas från kl. 4-7 e. m. å Birkas skola i prästgårdens lokaler - Vormsö.

Meddelas endast på detta sätt.

på en återgång till "den gamla goda tidens" sätt att fira högtiderna, skola vi värna om och odla vår längtan efter att då och då skapa helg och högtid i vårt vardagsliv, antingen det sker på de i almanackan fastställda tiderna eller på de dagar, som äro familjens speciella högtidsdagar. Den, som har sinne härför, kan med små medel skapa den högtidsstämning, som talar till vårt hjärta. I ett hem, där ordning och arbetsamhet ha sin hemvist och där samsa råder mellan alla, där trä-

Lanthemmets betydelse...

när alla familjens medlemmar sträva efter att med kunnighet och omtänksamhet göra sin insats i även det enklaste arbete och i samvaron äro villiga att bära varandras bördor.

Till jorden och dess brukare vill jag här ge en tillägnan, som visserligen leder sitt ursprung från ett främmande land, men vars ord också kunna gälla för vårt land och dess folk: "Jag älskar Guds fria natur, doften av myllan, regndropparnas fall, solens leende, fåglarnas sång och sommarvindens sus i trädskronorna. Jag älskar den växande grödan, de vajande sädesfälten, det gyllene, mognande vetet, doften av mognande frukt och det blågrönt skimrande gräset. Jag älskar alla husdjuren, stora och små, dessa våra tjänande andar.

Emedan jag älskar allt detta, tror jag på värdet av det liv, som på landet lever av enkla människor, jag hoppas med dem och tror på deras strävan och deras förmåga och kraft att växa och verka för de sina. Jag tror på bonden som vårt lands säkra värn och källa till välstånd, han är vår försvarare mot inre och yttre fiender. Jag tror på bondens rätt till en sådan ersättning för sitt arbete och sin insats, som gör honom jämbördig med andra yrkesutövare, hans rätt till samarbete med sina grannar, som stöder honom i hans företag och på den hjälpsamma hand vetenskapen sträcker honom i hans arbete. Jag tror på bondehemmets helgd och den enkla lantkvinnans kärlek och förmåga att vara hemmets kraft och goda ängel. Jag tror på lanthemmens ungdom och deras rätt till hjälp och stöd i sitt arbete — deras rätt till hälsa och livsglädje — vårt land eftersträvar deras arbete i vingården".

Slut.

Häftiga strider i Holland och Belgien.

Tyskarna uppges ha inträngt i fästningen Liège och besatt fästningens viktigaste fort, som behärskar övergången över Maas och Albertkanalen. Fästningens kommandant och 1000 man uppges ha tillfångatagits.

Enligt tysk uppgift skall besättandet av den holländska provinsen Groningen vara fullbordad av tyskarna.

Far varsamt fram med elden!

Så snart snön hade smält bort och islossningen var överständer, började tidningarna dagligen tala om eldsvådor såväl i skog och mark som i gårdar och byar. En formlig lavin av eldsvådor har denna vår gått fram över landet.

Vem har förorsakat eldsvådorna? — Av förhandenvarande statistiska uppgifter ha dessa till största delen fått sitt upphov genom ovarsamt handhavande av elden. I en stor mängd fall ha minderåriga barn varit skulden därtill, i andra igen vuxna personer. I en tredje kategori av fall har elden uppstått genom indirekt slarv, på grund av bristande tillsyn av eldstäderna.

I minst 90 % av fallen föreligger direkt eller indirekt vårdslöshet. Vårdslöshet av sådan art får man emellertid dyrt umgälla. Därför vore det av största vikt att i synnerhet föräldrarna till minderåriga barn toge saken på allvar och såge till att barnen inte kunde komma åt tändstickorna. Tändstickor är en mycket intressant leksak för de små, och då de av naturliga skäl ej känna till deras egentliga natur, ligger olyckan nära till hands.

Även vuxna personer borde vara aktsamma, när de umgås med elden. Huru lätt faller t. ex. inte en liten riskvist ur spisen ned på golvet, medan värdinnan befinner sig ute för att hämta ett ämbar vatten eller i något annat ärende, och när hon återvänder, kan det hända att köket står i ljusan låga. Då är det oftast redan försent att släcka elden med beaktande av de begränsade möjligheter, som därtill finnas på landsbygden. Händer sådant under höbärgnings- eller skördetid, när gårdens folk befinner sig på längre avstånd från gården, så är släckning av elden och t. o. m. dess begränsning ett hopplöst företag. Under sådan omständigheter är det inte blott en gård som stryker med utan kanske en hel by. Vem vill åtaga sig ett sådant ansvar? För att kunna undvika en dylik händelse finnes tre goda medel: försiktighet, försiktighet och åter för-

siktighet. En ständigt vakande ansvarskänsla är den bästa förutsättningen för att frammana försiktigheten.

För att kunna undvika eldsvåda i en gård är det ingalunda nog därmed, att värdinnan i köket passar på sin spis eller ser till att minderåriga barn inte kommer åt tändstickorna. Även husvärden har ansvar: han bör åtminstone en gång om året grundligt se till att eldstäder och skorstenar äro i skick. Flera förödande eldsvådor ha fått sitt upphov just genom trasiga skorstenar i synnerhet på vindarna. Skorstenspipan spricker mycket lätt, och det är ganska svårt genom en ytlig översyn upptäcka sprickorna. Därför är det nödvändigt att bestycka skorstenen med kalk. Vid ev. förekomst av sprickor sotas deras kanter av röken och kunna utan svårighet upptäckas.

I skog och mark uppstå eldsvådorna för det mesta genom rökarnas vårdslöshet. Man slänger en cigarettstump helt elegant bredvid vägen i lingonris eller bråte och skyndar själv vidare utan att taga den minsta notis om saken. Efter en stund står skogen ljusan låga. Folk springer tillstädes från alla håll och kanter och kanske även nidingen har fått röklukt i näsan och skyndar intresserad till platsen och deltar i släckningen, undrande, över på vilket sätt skogsbranden uppstått.

För att förmildra intrycket och förhållandena talar man med förkärlek om olycka, med det är endast självbedrägeri. Den verkliga olyckan är någonting helt annat. Den inträffar endast i så fall, om alla kända omständigheter och försiktighetsmått iakttagits eller om man har att göra med naturkrafter, som människan inte förmår bemästra. Låt oss lägga bort talesättet om "olycka" och hellre uppamma vår ansvarskänsla och låta den mana oss till oavbruten försiktighet. Endast på detta sätt kunna vi undvika att tillfoga oss själva och andra oersättliga förluster, i synnerhet genom eldsvåda.

Brandvakt.

Drottning Wilhelmina i London.

Reuter meddelar, att drottning Wilhelmina, kronprinsessan Juliana med sina bägge döttrar och prins Bernhard anlant till London.

Adam Heldring 70 år.

Den 1 maj fyllde kyrkvaktmästaren i Tallinns svenska församling Adam Heldring 70 år. Samtidigt kan jubilaren också se tillbaka på en 40-årig verksamhet i kyrkans tjänst. På denna högtidsdag gingo många varma tankar till den trofaste vännen och oförtröttlige arbetaren i Guds rikets tjänst, som trots sin framskridna ålder, fortfarande bevarat sin ungdomliga vitalitet och med liv och lust fortsätter sin kyrkliga verksamhet. —

Adam Heldring är född i Rikull, Höbring, år 1870 och har redan från sin tidiga barndom flitigt fått arbete för att förtjäna sitt levebröd. Redan som trettonåring utbyttes herdestaven mot strängt kroppsligt arbete under godsherrarnas mindre milda uppsyn. 1898 kom han till Tallinn för att här försöka sin lycka. Till en början vanlig dagsarbetare i hamnen, fick han sedan stadig anställning på ett tryckeri, där han arbetade i sju år. Genom dåvarande kyrkoherden i Tallinns svenska församling, pastor J. V. Gustafsson, anställdes han år 1900 som kyrkvaktmästare i församlingen, vilken post han nu innehaft intill denna dag. "Givande och intressant har detta arbete varit för mig", säger jubilaren. "Ej minst under den ryska tiden, då ju kejsarhovets alla födelse- och namnsdagar skulle firas och prästen omöjligt ensam orkade med dem alla. Många gånger har jag fått stå i predikstolen och uppläsa manifest och annat dylikt såsom tradition var på den tiden, och nio har prästernas antal varit som under min tid

Upprop till föräldrar i svenskbygden.

Till föräldrar, som vilja låta sina barn fortsätta vid Svenska Progymnasiet i Haapsalu, ber skolans rektor få meddela följande:

Inträdesförhör i modersmålet och matematik anställas för sökande till progymnasiets I klass (5:te läsåret) och i modersmålet, matematik och naturlära för sökande till progymnasiets III klass (7:de läsåret) kl. 10 på skolan den 25 maj d. å.

Inträde vid progymnasiets I klass kan sökas av elever, som äga avgångsbetyg från folkskolans 4:de klass och ej fyllt 14 år.

Inträde vid progymnasiets III klass kan sökas av elever, som äga avgångsbetyg från folkskolans 6-te klass och ej fyllt 17 år.

Anmälan jämte dimissionsbetyg (avgångsbetyg) från folkskolan, dopptest samt vaccinationsintyg bör vara skolans rektor tillhanda före den 24 maj d. å.

MORS DAG firades i Estland den 12 maj. Överallt i hela landet hölls fester, vid vilka Mor hedrades. Förutom i hemmen, där mödrarna självfallet hyllades, ägnades alla mödrar tacksamhetens och erkännans ord i predikningarna i kyrkorna på pingstdagen.

Även i skolorna firades Mors dag, om ock på sina ställen redan före pingstlovet.

Så samlades t. ex. i svenska skolan i Tallinn eleverna jämte sina mödrar och skolans lärare till en liten högtidlig akt fredagen den 10 kl. 12. Sedan eleverna sjungit "Mor, lilla mor", samt flere andra Morsdagssånger, uppläste var och en av dem en textad vers, vilken

tjänstgjort i den svenska kyrkan.

1935 blev Adam Heldring pensionerad efter en 15-årig verksamhet på postverket som brevbärare. — Ja, mycket har denne man hunnit med under sitt långa liv och länge hoppas vi ännu få behålla vår käre veteran i kyrkans tjänst. Hans varma gudsfruktan, hans praktiska syn och hans vänliga sätt har förskaffat honom ett stort rum i många hjärtan och på högtidsdagen står en tacksam församling och en stor vänkrets redo att frambära välsignelsebringande önskan och förhoppning om fortsatt samarbete.

I. P.

de överräckte till sin mor jämte en bukett vårblommor. Fru G. Stahl, uppläste därefter en hyllning till Mor ur tidningen Husmodern, en elev spelade "Gondolsång" av Mendelsohn på piano och efter ytterligare några sånger avslutades högtigheten med sången "Mer än dig själv hav' kärt ditt hem!"

* * *

Pingstdagen hade man på Vormsö mött upp till Mors-dag i Godtemplarhuset. Lokalen var till trängsel fylld. Med tal, sång, musik och uppläsning bringade sålunda Vormsöborna mor sin gemensamma, varma hyllning.

Estn. ångaren "Begonia" till botten.

Den 12 ds ingick till Tallinn ett telegram från estn. generalkonsuln i Oslo, att ångaren "Begonia" blivit sänkt utanför norska kusten den 29 april.

Besättningen, som uppgick till 17 personer räddades med undantag av fartygets befälhavare kapten M. Kägi.

"Begonia", hemmahörande i Tallinn, hade en dräktighet av 2560 br. reg. ton och var byggd år 1890.

Dödsfall.

Pingstdagen bäddades till sista vilan bonden Anders Häggblom från Kärrslätt i en ålder av 52 år. Han har varit en varm vän av allt kulturarbete. Han omhuldade kör-sång, nyckterhetsarbete och kulturarbete av olika slag. Som ordf. i flera år i S. O. V:s Vormsö-avd. arbetade Anders Häggblom nitiskt och osjälviskt. Han ivrade för vår svenska Lantmanna- och folkhögskolas tillblivelse. Ordnade med fester för att skaffa medel under de första, ekonomiskt knappa åren. Hans blick var riktad mot framtiden. Det var blott kornet, som nu såddes. Vid mitt sista besök hos honom sammanfattade han sin livsgärning i följande av prof. J. Bergman i dikt tolkade ord:

"Men på min grift, fast mörk och kall, skall stoftet vila lätt den dag, dårovan vandra skall en lyckligare ätt".

Ditt minne lever. Det har ristats i gärning, i utfört arbete till folkens fromma. Hav tack!

Per Bonde.

Första maj vid Narvamonumentet.

Första maj uppvaktade en procession av estländska scouter det svenska monumentet vid Narva, som invigdes den 18 oktober 1936 av Sveriges kronprins Gustaf Adolf. Närvarande voro förutom andra honoratiores från Narva nu också stadens borgmästare J. Hansing, som höll ett tal, vari han belyste monumentets tillkomst och historiska betydelse.

Svenska Odlingens Vänner erhöll ej understöd.

På tisdagen höll styrelsen för Estlands Kulturkapital sammanträde, varvid årets understöd utdelades till olika kulturella och vetenskapliga organisationer och institutioner.

Svenska Odlingens Vänner anhöllan om ett blygsamt belopp förkastades. Åt Ryska Bildningsförbundet beviljades 3400 kronor.

Konfirmation i Tallinn.

Pingstdagen konfirmerades i svenska kyrkan Helga Berg, Helga Martinson och Evy Westersten.

Pastor I. Pöhl officierade och kyrkokören medverkade.

Holland har uppgivit striden.

Den holländska överbefälhavaren har, inseende det hopplösa i en fortsatt kamp, gett sina trupper order om att kapitulera. Överbefälhavaren har genom denna åtgärd velat skona sitt land från att alldeles ödeläggas av fienden.

Den holländska armén, som var 400.000 man stark, har förlorat 100.000 man.

Den holländska regeringen befinner sig i London.

Utprickningen av farlederna har börjat.

I början av denna vecka vidtog utprickningen av kustfarvattnena. Början gjordes i Tallinn-viken, varefter utprickningen fortsattes väster ut och sedan i de östra farvattnena.

Trots det varma vädret, som rätt under de senaste dagarna, finnes dock ännu ymnigt med kringdrivande is i havet. Finska vikens östligaste del är tydligen allt fortfarande isbelagd.

Ny regering i England

Engelsmännens misslyckande i Norge väckte stark opposition mot kabinettet Chamberlain, vilket resulterade däri att premiärminister N. Chamberlain blev tvungen att ställa sin post till förfogande. Konungen uppdrog åt Winston Churchill att bilda den nya regeringen, i vilken även oppositionen erhöill säte.

Vid sin avgång förklarade Chamberlain, att det visat sig vara av största vikt att bilda en ny regering, i vilken samtliga partier vore representerade, ty endast en sådan äger förutsättningar att kunna samla hela nationen till en avgörande kamp.

Den nya regeringen har karaktären av krigskabinett.

Varning för alltför stor optimism.

Från London meddelas att man där i militära kretsar gett följande karaktäristik av förhållandena i Holland.

Beträffande det militära läget i Holland kommer att råda oklarhet under några dagar. Offentligheten varnas för att hysa alltför stor optimism. I många fall kan det bli nödvändigt att draga sig tillbaka, vilket dock ej nödvändigtvis behöver ge orsak till oro. Tyska arméns rygg är tydligen överhopad och kan lätt skadas genom brittiska luftangrepp.

Brittiska amiralitet meddelar, att sedan den tyska invasionens början starka engelska flottstyrkor operera utanför Belgiens och Hollands kuster, oberoende av, att fartygen upprepade gånger angripits av fientliga luftstridskrafter. Dessa flottenheter ha även evakuerat befolkningen från krigszonen och fört den till England.

Hur de magnetiska minorna avslöjades.

I flottkretsar i London berättas, hur man upptäckte den hemliga mekanismen på de magnetiska minorna. Redan från krigets första dagar misstänkte man, att tyskarna använde en ny typ av minor, men först den 21 september fick man detta bekräftat. Ett tyskt flygplan fällde då två minor över en sandbank, vilken vid lågvatten låg över vattenytan. Minorna upp-

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

A. Stahl, ansvarig red.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr. 2:—	1 år Ekr. 5:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:50

täcktes och fotograferades, varefter man omedelbart började förberedelserna för att desarmera de farliga pjäserna. Dessa voro konformade och hade fallskärmar fästade vid sig. Följande dag började demonteringen. Särskilda åtgärder vidtogos så att de överlevande av desarmeringsmanskapet för den händelse en explosion inträffade skulle kunna fortsätta sina försök med den andra minan. Minorna voro försedda med två detonatorer. En av dessa var magnetisk och påverkade en hävrm, vilken bragte minan till explosion, den andra var en kontakt detonator, tydligen avsedd att bringa minan till explosion, om den träffade däckat på ett fartyg. Minorna voro tillverkade av icke-magnetisk metall, huvudsakligen aluminium, och vägde omkring 750 kg, varav hälften utgjordes av sprängladdningen. Minorna kunna av. allt att döma antingen läggas av u-båtar eller fällas från flygplan.

Underhuset sammankallades

Helt oförmodat sammankallades Underhuset på måndagen för att ge Churchill möjlighet att presentera den nya regeringen. I sitt anförande yttrade Churchill bl. a. att utan seger kan Brittiska imperiet ej bli bestående samt ej heller det, som England strävat efter.

Kung Leopold vädjar till Roosevelt

Från Bryssel meddelas att kung Leopold sänt president Roosevelt en skrivelse, vari han ber Roosevelt stöda Belgien med hela sin auktoritet. I sitt svar uppges Roosevelt ha uttalat förhoppningen, att tysklands politik kommer att misslyckas.

FÖRLOVADE:

Nils Hörnestam

och

Irène Westerblom

Stockholm.

Nuckö.

Pingsafton 1940.